

SFANTUL SIMEON NOUL TEOLOG

IMNELE IUBIRII DUMNEZEIEȘTI

Traducere din limba greacă veche, introducere și note
de Preotul Profesor Dr. DUMITRU STĂNILOAE

CARTE PUBLICATĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE

DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC
ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ

București – 2017

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

† DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române 5

INTRODUCERE

Preot Profesor Dumitru Stăniloae

**Legătura personală cu Hristos
în lumina infinității dumnezeiești,
după Sfântul Simeon Noul Teolog** 9

Despre viața Sfântului Simeon Noul Teolog..... 28

NICHITA STITHATUL,

monah și preot din Mănăstirea Studion

**Despre cartea Imnelor Dumnezeiești
a Părintelui nostru, Cuviosul Simeon** 35

SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG

IMNELE IUBIRII DUMNEZEIEȘTI

*Rugăciune de taină a celui între Sfinți
Părintele nostru Simeon, prin care Îl cheamă
pe Duhul Sfânt, el, care mai înainte L-a văzut*..... 49

IMNUL 1 (Z. 27)

**Despre luminarea dumnezeiască și lumina Sfântului
Duh; și că Dumnezeu este singurul loc în care, după
moarte, toți sfinții își găsesc odihna; și că cel ce cade
în afara lui Dumnezeu nu va găsi în alt loc odihna în
viața viitoare**..... 51

IMNUL 2 (Z. 28)

Ce schimbare s-a produs cu acest Părinte; și cum, curățit la culme, s-a unit cu Dumnezeu; și cum era și cum a devenit. E ceea ce arată aici imnele dragostei lui către Dumnezeu. La sfârșit, el vorbește ca teolog și despre îngeri..... 64

IMNUL 3 (Z. 48)

Ce e monahul și care este lucrarea lui și la ce înălțime a vederii s-a ridicat autorul..... 71

IMNUL 4 (Z. 19)

Învățătura către monahii care s-au lepădat de curând de lume și de cei din lume; și despre ce încredere trebuie să aibă cineva în părintele său (duhovnicesc)..... 72

IMNUL 5 (Z. 18)

În distihuri alfabetice. Îndemn și călăuzire spre desăvârșire pentru cei ce au părăsit lumea de curând..... 77

IMNUL 6 (Z. 15)

În strofe de câte patru stihuri, cu aceeași literă începătoare, sau catrene, care ne descriu iubirea lui Dumnezeu 79

IMNUL 7 (Z. 49)

Cerere către Dumnezeu; și cum, alipit de Dumnezeu și văzând slava lui Dumnezeu lucrând în sine, autorul s-a umplut de o uimire minunată..... 81

IMNUL 8 (Z. 4)

Care sunt cei căroră Se arată Dumnezeu și care sunt cei ce ajung la deprinderea binelui prin lucrarea poruncilor..... 84

IMNUL 9 (Z. 29)

Cel ce s-a făcut părtaș de Sfântul Duh, fiind răpit de lumina Lui, e ridicat deasupra tuturor patimilor, nemaifiind vătămat de apropierea lor..... 91

IMNUL 10 (lipsește în Z.)

Moartea atinge cu tristețe și pe cei mai tari 94

IMNUL 11 (Z. 32)

Părintele descrie aici, uimit, cum lui i S-a arătat Dumnezeu, ca lui Pavel și Ștefan 95

IMNUL 12 (Z. 36)

Reflexiuni teologice despre unitatea în toate a Dumnezeirii în trei ipostasuri; și cuvinte smerite despre sine, prin care autorul rușinează părerea celor ce se socotesc că sunt ceva 100

IMNUL 13 (Z. 17)

Îndemn la pocăință; și cum voința trupului unită cu voința Duhului face pe om în chipul lui Dumnezeu 108

IMNUL 14 (Z. 30)

Mulțumire către Dumnezeu pentru darurile de care s-a învrednicit; și că treapta preoției și a egumeniei sale este înfricoșătoare și pentru îngeri 114

IMNUL 15

Despre cel ce, văzând slava lui Dumnezeu, se află sub lucrarea Preasfântului Duh; despre faptul că Dumnezeu este înăuntrul și în afara tuturor, dar și sesizabil și nesesizabil de cei drepti; despre faptul că noi suntem casa lui David; și despre faptul că, făcându-Se multe mădulare, Hristos, Dumnezeul nostru, este și rămâne același unul și neîmpărțit 120

IMNUL 16 (Z. 7)

Că nu e de dorit și de poftit decât dumnezeirea, de care cel ce s-a împărtășit s-a făcut părtaș de toate bunătățile 135

IMNUL 17 (Z. 2)

Frica naște iubirea, iar iubirea dezrădăcinează frica din suflet și rămâne singură în el; căci ea este Duhul Dumnezeiesc și Sfânt..... 138

IMNUL 18 (Z. 37)

Învățătura unită cu Teologia, despre lucrările iubirii sau despre lumina Sfântului Duh 167

IMNUL 19 (Z. 38)

Învățătura teologică ce se ocupă și cu preoția, și cu contemplarea nepătimitoare 179

IMNUL 20 (Z. 29)

Mulțumire și mărturisire însoțită de teologie (de reflecții asupra lui Dumnezeu); și despre darul și împărtășirea Duhului Sfânt 189

IMNUL 21

Scrisoare către un monah care îl întrebuse: Cum deosebești pe Fiul de Tatăl? Prin raționament sau în mod real? În ea afli o bogăție teologică ce respinge blasfemia aceluia 202

IMNUL 22 (Z. 40)

Mulțumire unită cu reflexia teologică; și despre numirile date harului dumnezeiesc, deduse din lucrări 225

IMNUL 23 (Z. 41)

Precizări teologice despre Dumnezeirea necuprinsă și că firea dumnezeiască, fiind necircumscrișă, nu e nici înăuntru, nici în afara totulului, ci înăuntru și în afară, ca una ce e cauza tuturor; și că numai prin minte Dumnezeirea poate fi sesizată în mod insesizabil, ca razele soarelui de către ochi 237

IMNUL 24 (Z. 8)

Prin cele ce le mărturisește prin scris, în acest cuvânt, arată adâncimea smereniei sale; și, înaintând, o prezintă spre învățătura celui ce a atins un anumit grad de desăvârșire și s-a învrednicit de astfel de revelații, imitând și în aceasta pe dumnezeiescul Pavel, care s-a declarat pe sine păcătos și nevrednic să se numească Apostol 258

IMNUL 25 (Z. 31)

Despre vederea luminii dumnezeiești, de care s-a împărtășit autorul; și cum lumina dumnezeiască e necuprinsă de întuneric; și cum, înspăimântat de mărimea covârșitoare a descoperirilor, și-a adus aminte de slăbiciunea omenească și se osândește pe sine 274

IMNUL 26 (Z. 9)

Cel ce trăiește încă în necunoștința lui Dumnezeu, e mort în mijlocul celor ce trăiesc în cunoștința lui Dumnezeu; și că pentru cei ce se împărtășesc cu nevrednicie de Taine, Trupul și Sângele lui Dumnezeu se fac nesensibile..... 282

Respect pentru oameni și țări

IMNUL 27 (Z. 20)

Cum trebuie să fie monahul; și care sunt lucrarea și înaintarea și urcușul lui..... 287

IMNUL 28 (Z. 21)

Despre descoperirea spirituală a lucrărilor sfintei lumini și despre lucrarea spirituală și dumnezeiască a vieții virtuoză..... 295

IMNUL 29

Despre descoperirea spirituală a lucrărilor sfintei lumini. Bunătățile dumnezeiești li se fac vădite numai aceloră cu care S-a unit Dumnezeu prin împărțirea Sfântului Duh 307

IMNUL 30 (Z. 1)

Către un ucenic. Când focul dumnezeiesc al Duhului mișcă sufletele prin lacrimi și pocăință, le lucrează și le curăță și mai mult, luminând părțile lor întunecate de păcate și, vindecându-le rănilor, le cicatrizează desăvârșit, încât ele strălucesc de frumusețea dumnezeiască 320

IMNUL 31 (Z. 42)

Despre Teologie (învățătura despre Dumnezeu); firea dumnezeiască este de nepătruns și cu totul neînțeleasă de oameni 348

IMNUL 32 (Z. 51)

Cei slăviți pe pământ și încredători în bogăția lor rătăcesc în jurul umbrei celor văzute; iar cei ce au disprețuit cele de acum se fac părtași în chip neînșelător de Duhul Dumnezeiesc 358

IMNUL 33 (Z. 43)

Despre Teologie (învățătura despre Dumnezeu); și că cei ce au păzit chipul lui Dumnezeu vor călca în picioare puterile viclene ale stăpânitorului întunericului, iar ceilalți, trăind o viață pătimasă, sunt stăpâniți de el și se află sub împărăția lui 364

IMNUL 34 (Z. 17)

Preasfântul Duh Se unește cu sufletele curățite într-o simțire clară sau conștientă și face sufletele cu care Se unește luminoase, asemenea Lui, și pe ele înseși lumină 371

IMNUL 35 (Z. 16)

Toți sfinții luminați se umplu de strălucire și văd slava lui Dumnezeu, pe cât e cu putință firii omenești să o vadă..... 380

IMNUL 36 (Z. 15)

Mulțumirile pentru exil și pentru necazurile îndurate în prigonirea ce-a suportat-o 385

IMNUL 37 (Z. 53)

Cerere și rugăciune a aceluiași către Dumnezeu pentru ajutorul Lui 390

IMNUL 38 (Z. 44)

Despre Teologie; și că mintea curățită de patimi vede în chip nematerial pe Cel nematerial și nevăzut..... 393

IMNUL 39 (Z. 12)

Dorul și iubirea de Dumnezeu întrec toată iubirea și tot dorul omenesc. Minte ce se curățesc, scăldată în lumina lui Dumnezeu, se îndumnezeiește întregă, și prin aceasta se face minte a lui Hristos..... 398

IMNUL 40 (Z. 43)

Mărturisirea mulțumirii pentru darurile lui Dumnezeu; și cum părintele care a scris acestea se află sub lucrarea Sfântului Duh; și o învățătură grăită de Dumnezeu despre ce trebuie să facă cineva ca să dobândească mântuirea celor ce se mântuiesc..... 404

IMNUL 41 (Z. 33)

Mulțumire către Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El și cerere de-a afla pentru ce cei ce-au ajuns desăvârșiți sunt lăsați să fie ispitiți de demoni; și învățătura și rânduiala date prin gura lui Dumnezeu despre cei ce s-au lepădat de lume..... 410

IMNUL 42 (Z. 14)

Cei ce s-au unit prin împărțirea de Sfântul Duh cu Dumnezeu încă de aici, plecând din viață vor fi acolo cu El în veci, dar va fi invers cu cei ce trăiesc aici altfel..... 424

IMNUL 43

E mai bine a fi păstorit decât a păstori pe cei ce nu voiesc aceasta. Căci nu câștigă nimic cel ce se străduiește să mântuiască pe alții, iar pe sine se va pierde prin povățuirea lor..... 438

IMNUL 44 (Z. 34)

Ce este „după chipul” și cum se înțelege în mod cuvenit omul drept chip al modelului [al prototipului]; și că cel ce iubește pe vrăjmași ca pe binefăcătorii săi, imită pe Dumnezeu și, făcându-se prin aceasta părtaș al Duhului Sfânt, se face dumnezeu prin adopțiune și prin har, dar nu e cunoscut ca atare decât de cei ce stau sub lucrarea Sfântului Duh..... 445

IMNUL 45 (Z. 45)

Învățătura cea mai exactă despre Dumnezeu; și că cel ce nu vede lumina slavei lui Dumnezeu e mai rău ca orbii..... 461

IMNUL 46 (Z. 10)

Mărturisire împreună cu rugăciunea; și despre unirea între Duhul Sfânt și nepătimire..... 469

IMNUL 47 (Z. 52)

Tâlcuire pătrunzătoare a raiului spiritual; și despre pomul vieții din el..... 472

IMNUL 48 (Z. 11)

Pentru tot omul care e batjocorit și pătimește rele pentru o poruncă a lui Dumnezeu, necinstea suferită pentru această poruncă a lui Dumnezeu i se preface în cinste și slavă; și dialogul autorului cu sufletul său, prin care își face cunoscută bogăția nedeșertată a Duhului..... 478

IMNUL 49 (Z. 24)

Se întâmplă uneori ca, din grija de-a îndrepta pe aproapele, învățătorul să fie atras în slăbiciunea patimii ce-l stăpânește pe acela 486

IMNUL 50 (Z. 46)

Despre vederea lui Dumnezeu și a lucrurilor dumnezeiești; despre lucrarea minunată a Sfântului Duh; despre proprietățile Persoanelor Treimii Celei de o ființă; despre faptul că cel ce n-a ajuns să intre în Împărăția cerurilor nu se va folosi cu nimic, chiar de va fi în afara chinurilor iadului..... 493

IMNUL 51 (Z. 23).

Când Duhul strălucește în noi, toate patimile sunt puse pe fugă, ca întunericul de lumină. Dar când El Își retrage razele, cădem în patimi și în gânduri rele 509

IMNUL 52

Învățătura despre Dumnezeu [despre Teologie]; și că nu e îngăduit celui ce nu s-a schimbat prin împărtășirea de Sfântul Duh și n-a devenit în cunoștință dumnezeu, prin înfiere, să învețe pe alți oameni cele dumnezeiești..... 517

IMNUL 53

Cuvânt, în formă de dialog, între Dumnezeu și Părintele autor al *Imnelor*; și cum acest dumnezeiesc Părinte, luminat de Sfântul Duh, grăia cu Dumnezeu și era inițiat de Acela în tainele dumnezeiești și omenești 527

IMNUL 54

Fiecăruia dintre oameni i-a dat Dumnezeu, în mod potrivit și spre folos, prin Duhul Sfânt un dar ca să lucreze nu ceea ce voiește el, ci precum s-a rânduit mai înainte de el,ca să nu rămână nefolositor în biserica lui..... 540

IMNUL 55 (Z. 3)

Duhul Sfânt rămâne cu cei ce au păstrat curat Sfântul Botez, dar Se depărtează de cei ce l-au întinat..... 549

IMNUL 56 (Z. 25)

Rugăciune către Dumnezeu pentru toate cele ce s-au întâmplat autorului, unită cu o cerere și cu o mulțumire 560

IMNUL 57 (Z. 25)

Cel ce dorește pe Dumnezeu urăște păcatul 562

IMNUL 58 (Z. 50)

Învățătura de obște unită cu mustrarea, adresată tuturor: împărați, arhieriei, preoți, monahi, mireni; mustrare grăită și spusă de gura lui Dumnezeu..... 563

NICHITA STITHATUL,
MONAH ȘI PREOT DIN MĂNĂSTIREA STUDIOIN

DESPRE CARTEA *IMNELOR DUMNEZEIEȘTI*
A PĂRINTELUI NOSTRU, CUVIOSUL SIMEON

Conținutul foarte ridicat și mai presus de simțire al celor scrise aici și înălțimea teologiei lor și adâncimea cunoștinței cuprinsă în ele, socotesc că nu sunt pe măsura înțelegerii tuturor. Căci lumina dumnezeiască ce strălucește din exprimările lui dumnezeiești este de neajuns oricărei înțelegeri și mai presus de ea. Ea cere, pentru a fi înțeleasă, cititori cu o rațiune sănătoasă și dreaptă, care să dea putere simțirilor sufletului; cititori cărora suflarea Duhului să le înaripeze înțelegerea pentru a se înălța; cititori a căror cugetare să se scufunde cu totul și deplin spre cerurile și adâncimile dumnezeiești.

De aceea, mi s-a părut foarte potrivit și folositor ca, împlinind o datorie față de învățătorul meu, să ajut pe cei ce voiesc să se aplece asupra acestor cuvinte, ca nu cumva să-și pricinuiască în loc de folos vreo pagubă, aruncându-se fără experiență în adâncimile Duhului, apropiindu-se și privind lucrurile dumnezeiești ca niște novici, adică explicând greșit, din lipsă de experiență, aceste învățături dumnezeiești, care sunt mai presus de simțirea lor.

Trebuie știut, deci, că cel ce voiește să se aplece asupra scrierilor bărbaților teologi, mânat de dragostea celor scrise, trebuie să fie întâi un credincios și să fugă cu totul de păcat, cu trupul și cu duhul, și să se lepede de plăcerea dulceților trecătoare; trebuie să-și pună temelia

cea bună pe piatra puternic adâncită a credinței, prin punerea în lucrare a poruncilor lui Hristos, și să clădească pe ea, cu pricepere, casa virtuților; trebuie să se dezbrace de omul cel vechi, care se strică prin poftele lui, și să îmbrace pe cel ce se înnoiește întreg în Hristos, adică pe cel ce a ajuns prin toată desăvârșirea, după putință, la măsura vârstei plinătății lui Hristos; pe lângă aceea, el trebuie să se curățească și să se lumineze și să-și limpezească vederea prin Duhul și să înainteze la contemplarea întregii creații cu privirea unei înțelegeri curate, ca să cuprindă și să pătrundă rațiunile și mișcările ei în mod clar, devenind cu totul străin lucrurilor văzute, adică deasupra tuturor micimilor trupului și simțurilor; la urmă, el trebuie să atragă în sine puterea harului Duhului, ca să se umple de lumina cea bună și, pe măsura arătatărilor sfinte de Sus produse în el de purificare, să grăiască cu glas tare ca un teolog; și, în sfârșit, cu o cugetare clară să se aplece asupra celor scrise aici, adică asupra rodurilor muncii preainalte a cugetării teologice supreme a fericitului sau de trei ori fericitului nostru Părinte Simeon.

Deci pe cel pe care pieptul și pânțele, adică cugetările pământești și poftele materiale, îl trag în jos, pe cel ce se află în chip jalnic robit sub jugul amăgitor al simțurilor trupului și e străin și neputincios în simțurile înțelegerii, îl îndemnăm să se păzească de citirea cuvintelor ce urmează, ca nu cumva, privind la razele soarelui cu ochi bolnavi, să ajungă la o îndoită orbire și să piardă și bruma de vedere de care se mai bucură ochii lui. El trebuie să înceapă prin a se curăța de toată slăbiciunea și boala cugetării înainte de-a se apropia și intra în legătură cu Soarele care strălucește la nesfârșit în chip curat și mai mult decât nesfârșit, fie că e vorba de soarele ce ni se arată în mod sensibil aici jos, fie că e vorba de Soarele dreptății și al rațiunilor și înțelesurilor, pe care le răspândește ca tot

atâtea raze de foc. Căci adâncimile Duhului nu le pot contempla decât aceia care, datorită unei curățiri depline, sunt luminați de lumina nesfârșită a lui Dumnezeu și a căror gândire, ca și sufletul, nu mai e decât limpezime. Pentru ceilalți va fi de folos și spre ajutor să-și bată pieptul și să cheme mila Celui de Sus.

Astfel, oricine e în stare să cugete la cuvintele Părintelui dumnezeiesc de care vorbim și vrea să pătrundă adâncimea lor, trebuie să cerceteze cu mare atenție extazul și îndumnezeirea autorului, adică cum, ieșit din trup, era răpit, prin Duhul, de pe pământ până la cer și la Dumnezeu într-un fel neobișnuit și făcut părtaș descoperirilor dumnezeiești; cum, în această stare, vedea lumina dumnezeiască lucrând în el într-un fel vrednic de Dumnezeu; cum, stăpânit de iubirea lui Dumnezeu și rănit de dragostea Lui, Îl chema printr-o mulțime de numiri dumnezeiești, imitând pe marele Dionisie, răpit după pilda lui și cu el, de pe pământ. De fapt, sub lucrarea aceluiși Duh Dumnezeiesc care lucrează în Dionisie, acest bărbat cu minte înaltă, asemenea lui Dionisie, „cântă cu glas strălucitor pe același Dumnezeu, cauză a tuturor, prin multe nume deduse din cele pricinuite de El, ca Bun, ca Frumos, ca Înțelept, ca Iubit, ca Dumnezeu al dumnezeilor, ca Domn al domnilor, ca Sfânt al sfinților, ca Veșnic, ca pe Cel ce e cauza veacurilor, ca Dăruitorul vieții, ca Înțelepciune, ca Minte, ca și Cuvânt, ca Cel știutor, ca Cel ce are de mai înainte toate comorile întregii conștiințe, ca Putere, ca Puternic⁴, ca Împăratul împăraților, ca Cel vechi de zile, ca Nemuritor și Neschimbat, ca Sfânt, ca Mântuire, ca Dreptate, ca Sfințire, ca Răscumpărare, ca pe Cel ce prin mărirea Sa stăpânește toate cele ce sunt și

⁴ Sfântul Simeon vedea pe Dumnezeu nu ca pe niște însușiri ale unei esențe impersonale, ci ca Subiect personal al supremelor realități. Și așa Îl vedea și Dionisie.

care trece ca o adiere ușoară; Îl cântă ca pe Cel ce este în suflet, în trupuri și în minți, în cer și pe pământ și deodată și în același timp Același în lume, în jurul lumii, mai presus de lumi, mai presus de ceruri, mai presus de ființă, Soare, Foc, Apă, suflare de rouă⁵, nor, piatră adevărată și stâncă, toate cele ce sunt, fără să fie nimic din cele ce sunt”⁶.

Acest bărbat dumnezeiesc, având sufletul său curățit la culme, cum îl vesteau mai răsunător ca o trâmbiță cele scrise de el, a fost învrednicit de descoperiri mari, de vederi negrăite, de-o convorbire tainică, de cuvinte dumnezeiești, care într-un chip neobișnuit sunau de sus la urechile lui și, pentru a spune totul într-un cuvânt, de harul Apostolilor, fiind aprins în întregime de focul dumnezeiesc. De aceea, deși lipsit cu totul de gustarea și meșteșugul cuvântărilor profane, el a fost înălțat până la cea mai înaltă înțelepciune, în ce privește ușurința cuvântării, belșugul și bogăția cuvintelor, întrece pe toți ritorii și înțelepții lumești, ca un adevărat înțelegător al lucrurilor dumnezeiești și ca un teolog plin de învățătură. Și nu trebuie să ne mirăm de aceasta. Căci Înțelepciunea lui Dumnezeu, după cum s-a scris, „străbate și pătrunde prin toate, datorită curăției ei, căci este o suflare a puterii dumnezeiești și o răspândire curată a slavei Celui Atotputernic. Ea fiind una, toate le poate și, fără a ieși din ea, toate le înnoiește; și, trecând prin generații de suflete, pregătește alți prieteni și proroci ai lui Dumnezeu. Căci nimic nu iubește Dumnezeu așa de mult, ca pe cel ce locuiește cu Înțelepciunea (cf. *Înțelepciunea lui Solomon* 7, 24-28)”.

⁵ Toate acestea în sens spiritual, ca pe Cel ce le produce și pe cele materiale din puterea Lui spirituală, corespunzătoare.

⁶ Toate se află la Dionisie Areopagitul, *Despre numele divine*, I, 6 (PG 3, 596). Dumnezeu este toate cele ce le știm, ca bază a lor, dar nu este niciuna în sensul în care le știm noi. E mai presus de felurile de-a fi cunoscute de noi.

Pentru aceasta, dorind cuvintele înțelepciunii și poftind – după Solomon – frumusețea ei, a căutat-o prin ostenele filosofiei (ale iubirii de înțelepciune, sau de virtute) și prin nevoiță. Și a aflat-o pe ea. Și aflând-o, se ruga cu lacrimi și cu osteneală. Și i s-a dat darul înțelepciunii. Și așa a avut pentru toată viața lumina ei fără oboseală. Iar datorită ei i s-au adăugat toate bunătățile vieții veșnice deodată cu comoara nesfârșită a înțelepciunii și a cunoștinței. Astfel, învățând de la Dumnezeu fără meșteșugire tainele negrăite, le pune, fără reținere, în scris, la dispoziția tuturor pentru bucuria și, în același timp, pentru folosul lor duhovnicesc. Căci n-a ascuns ca o slugă nerecunoscătoare talantul dat lui de Dumnezeu, ci ca un slujitor credincios a făcut cunoscută bogăția nedeșertată a înțelepciunii date lui de Dumnezeu, cu recunoștință, după cuvântul Scripturii, ferindu-se să o ascundă (*Matei* 25, 18). „Am învățat, spune Solomon, fără vicleșug, și împărtășesc cu îmbelșugare și bogăția ei nu o ascund” (*Înțelepciunea lui Solomon* 7, 13).

De aici vine că limba lui e argint curățit în foc și sufletul lui e plin de dreptate. Iar buzele lui, ca ale unui drept adevărat, încredințau învățături înalte și din gura lui curgeau haruri și înțelepciunea negrăită a lui Dumnezeu. Dar s-a făcut astfel datorită mulței și adevăratei smerenii și curății. Căci „gura celor smeriți – spune Scriptura – va cugeta înțelepciunea” și „în inima omului bun este înțelepciune, iar în a celor nebuni nu se cunoaște” (*Pildele lui Solomon* 11, 2; 14, 33).

Fiind plin de smerită cugetare, avea pururea înțelepciunea lui Dumnezeu, după cuvântul Scripturii (*Ps.* 48, 3), acea înțelepciune care nu se face niciodată cunoscută celor păcătoși, ci numai celor smeriți cu inima. Lumina lui Dumnezeu era cu adevărat suflarea lui neîncetată, având-o pururea în cugetare, ca pe un sfeșnic pe care îl priveau ochii lui în mod spiritual, și o spunea limpede și cu știință,

împlinind cuvântul Scripturii: „Ceea ce ochii tăi au văzut, spune!” (*Pildele lui Solomon* 25, 7). Și spunând ceea ce „vedea”, el lauda cu toată limpezimea, pornind de la cele ce sunt, dumnezeirea, drept cea comună tuturor celor ce sunt⁷. De fapt, după cuvintele lui Dionisie, în cunoașterea celor dumnezeiești, „Binele nu rămâne cu totul necomunicat niciuneia din cele ce sunt, ci, având întemeiate și înrădăcinate în El însuși razele Lui mai presus de ființă, se arată cu bunătate prin iluminările potrivite fiecăreia din existențe și atrage la contemplarea, la comuniunea și la asemănarea cu bunătatea Sa, atâta cât le este cu putință, mințile înțelegătoare care se mișcă spre El, cât le îngăduie marginile puse lor și pe cât se cuvine sfințeniei lor”.

Deci, mergând în toate pe urmele teologilor care i-au premers, „cântă (laudă) ascunsul mai presus de minte și fire al dumnezeirii cu o sfântă și nespusă evlavie”, cum zice despre bărbații teologi Dionisie: „Cele negrăite cinstindu-le deplin cu tăcerea înțeleaptă, se îndreaptă spre razele ce-i luminează din sfintele înțelesuri. Și, luminat de ele, adică de bogăția de lumină din ele, aceste înțelesuri îl pregăteau într-un fel mai presus de lume să alcătuiască imnele inspirate de Dumnezeu și vrednice de Dumnezeu ca laude sfinte. Prin aceasta, putea vedea luminile ieșite din Dumnezeu, care-i dădeau putință să cânte cu o mare iubire pe Domnul, dătător al tuturor, ca pricină a toată sfânta stăpânire arătată în lumină.

Acesta e un chip și un mod vechi și original de arătare a înțelepciunii și un rezultat al ei. Căci harul Domnului se unea cu credincioșii, care cultivau odinioară „filosofia strămoșească”⁸, venind la ei de Sus, datorită deplinei lor

⁷ Dumnezeirea e comună tuturor celor ce sunt, ca putere fără de care ele nu pot fi.

⁸ Termenul, spune Koder, e luat de la Filon, dar Nichita îi dă un sens ascetic.

curățiri, și punând în mișcare gândirea lor pentru a compune *Imnele iubirii dumnezeiești* și poezii în metri diferiți. De aici, această apariție minunată pentru contemporanii lor a autorilor de cântări de imne și cântece dumnezeiești. Și nu datorită cunoștințelor dobândite, nici unui limbaj deplin deprins câștigau desăvârșirea, prin destoinicie și stăruință, în aceste producții, ci datorită filosofiei lucrătoare în mișcările sufletului, datorită făptuirii și deprinderii la culme a virtuților principale. Și dacă cineva cere pentru asigurare autoritatea unui cuvânt scris, să citească tratatul iudeului Filon *Despre viața contemplativă*, sau *Despre cei ce se roagă și va găsi dovada acestor afirmații. De altfel, împrumutând noi înșine din această carte un scurt pasaj în sprijinul celor spuse, iată cuvintele lui: „Astfel, ei nu se dedau numai la privirea celor înalte prin avânturile unei minți curate, ci și la alcătuirea de cântări și imne spre lauda lui Dumnezeu, în metri și melodii diferite; ei le scriu acestea, se înțelege, în ritmurile cele mai sărbătorești”.*

Astfel, deci, în tot ce a cântat Părintele nostru în cuvinte dumnezeiești și cu o gură dumnezeiască, „a fost inițiat, după marele Dionisie, prin cuvintele lui Dumnezeu. Și s-ar putea observa - scrutând dumnezeieștile Scripturi cu un suflet stăruitor și cu o minte curată - că toate cântările sfinte ale teologilor constau în aplicarea numirilor dumnezeiești la alcătuirea de imne și la expunerea procesiunilor binefăcătoare ale naturii dumnezeiești”.

Iar mai departe, același autor, întărind în mod clar afirmațiile noastre, revine la cele spuse și scrise în termeni proprii: „Unindu-se cu ele - adică cu puterile dumnezeiești ale îngerilor - atât cât le este cu putință, prin imitarea îngerilor, mințile deiforme - e ceea ce înseamnă oprirea de la toată lucrarea înțelegătoare, mințile îndumnezeite se unesc cu lumina supradumnezeiască. Și astfel cântă într-un

mod unic mai apropiat această lumină prin părăsirea tuturor celor ce sunt⁹, în aceasta constă iluminarea lor adevărată și mai presus de fire, prin unirea lor fericită cu această lumină: în a vedea că El este cauza tuturor celor ce sunt, dar că El însuși nu este nimic (din ele), fiind în mod supraființial dincolo de toate (transcendent tuturor)¹⁰.

Știind deci aceasta dumnezeiescul nostru Părinte Simeon, ca teolog înțelept, cântă ca nenumită firea dumnezeiască, mai presus de toată firea și declară dumnezeirea drept cea care e cauza a tot numele rostit și mai presus de toate numirile. În ce privește lucrarea de față, el a adunat pe de o parte de la teologi acele expresii de care se putea servi ca de niște modele și, cu ochii ațintiți asupra lor, a procedat la explicarea numirilor dumnezeiești cu înțelesuri spirituale; pe de alta, contemplând cu înțelegere de-Dumnezeu-văzătoare arătările, viziunile dumnezeiești, a expus și transmis, după tradiția Apostolului, „Sfintele, sfinților”, descoperind ucenicilor săi arătările dumnezeiești, pe care le contemplase el însuși, ca pentru a se achita de o datorie el, cel dintâi, către cei de al doilea și inferiori, comunicându-li-le fără restricție, ci pe măsura capacității lor. Prin aceasta îi făcea părtași de cele sfinte (taine), după vrednicia lor, pe cei care, cu știință, erau

⁹ Minte omului, când părăsește cugetarea la cele din lume, se unește cu îngerii, care sunt numiți și ei „minți”, ca nelegați de lumea materială, în contemplarea lui Dumnezeu Cel mai presus de toate cele materiale. Măreția dumnezeiască, ce li se arată atunci, nu poate fi decât cântată sărbătorește, fiind minunată și umplând de elan pe cei ce o contemplă. De aceea e mai propriu lui Dumnezeu să fie cântat, decât să fie descris fără cântare.

¹⁰ În aceste două citate se dă în rezumat un text din Dionisie Areopagitul (*Numele divine*, PG 3, 592 C și 593 B). Nu degeaba Dionisie, care s-a ridicat la cunoașterea lui Dumnezeu Cel mai presus de lumea materială, creată, s-a preocupat atâta de îngeri, care-L cunosc pe Dumnezeu altfel.

părtași în întregime de inițierea preotească, sustrăgându-i de sub luarea în răs și de sub batjocurile celor ce nu aveau parte de ea, sau mai exact zădărniciind astfel de batjocuri, dacă se aflau oameni în stare de astfel de sacrilegiu revoltător, nefăcând cunoscute mulțimii aceste taine, atâta timp cât a trăit el. El asculta și atunci de marele Dionisie, care scrie astfel lui Timotei: „Ia seama să nu divulgi pe Sfântul Sfinților, ci să-L respecti și să cinstești taina lui Dumnezeu prin cunoștințe spirituale și nevăzute, păzind-o neîmpărtășită și nepătată de murdăria celor nedesăvârșiți, pentru a o comunica numai într-o sfântă iluminare, cum o cere sfințenia, celor ce sunt sfinți între sfinți. De fapt, precum ne-a transmis teologia această tradiție, nouă, celor ce-i urmăm, așa vom face și noi, la rândul nostru, instruiți de lecțiile lui Simeon, care a cunoscut înălțimea, adâncimea și lărgimea înțelepciunii Lui. Prin tot ce am spus și prin această expunere, noi punem aceste taine la adăpost de mințile prea grosolane ale neinițiaților. Voim ca ele să le fie interzise. Cu alte cuvinte, noi le dezvoltăm în mod clar numai celor ale căror urechi sunt în mod sfânt deschise, datorită vegherii lor asupra purtării lor și unei înțelegeri deplin dumnezeiești; numai celor a căror viață și cunoaștere de Sus le dovedesc sfințenie. Oare, nu aceasta o cere dumnezeiescul Pavel, când scrie lui Timotei: «Încredințează acestea oamenilor credincioși, care vor fi în stare să învețe pe alții»? (2 Tim. 2, 2)”.

Deci, aceia care printr-o făptuire filosofică (virtuoasă) s-au ridicat la contemplație și au ajuns la adâncimea cugetărilor *teologice* și, pe lângă aceasta, cercetează sufletul lor, sunt sigur că vor avea din acestea un mare folos. Dar ceilalți, cei a căror minte e împărțită și împrăștiată într-o mulțime de lucruri și acoperită de întunericul neștiinței, cei ce nu știu măcar ce înseamnă făptuirea (practica), contemplarea, revelarea tainelor dumnezeiești, să se